

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.008.03.2015
P/15/033

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/033 – Zarządzanie obiektami mostowymi i przepustami przez administrację drogową.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Jarosław Tarasewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93653 z dnia 8.04.2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Darłowo ¹ , ul. Dąbrowskiego 4, 76-150 Darłowo.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Głazewski, Wójt Gminy Darłowo; do dnia 28 listopada 2014 r. Franciszek Kupracz. (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie² działalność Urzędu w zakresie utrzymania stanu technicznego obiektów mostowych i przepustów w latach 2014-2015 (I kwartał).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę tę uzasadnia:

- brak ewidencji dróg, wymaganej przepisami art. 20 pkt 9 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych³,
- nieprowadzenie dla żadnego z 10 mostów na terenie Gminy książki obiektu budowlanego, co było niezgodne z art. 64 ust. 1 ustawy Prawo budowlane;
- nieprzeprowadzenie okresowych kontroli obiektów mostowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁴;
- nieprzeprowadzenie okresowych kontroli przepustów, o których mowa w art. 62 ust. 1, pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane;
- brak wykazu 15 przepustów;
- nieprzekazywanie w latach 2014 i 2015 (I kwartał) Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad informacji, o których mowa w § 1 i 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych, tunelach oraz promach⁵;
- nierzetelne prowadzenie ewidencji środków trwałych Urzędu, polegające na nie ujęciu w niej 3 obiektów mostowych (z 10) będących w zarządzie Gminy; przepusty nie zostały ujęte (wyodrębnione z dróg) i wpisane do ewidencji finansowo - księgowej.

¹ Dalej zwany: Urzędem lub Gminą.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz. U. z 2015 r. poz. 460 ze zm., dalej również u.o.d.p. lub ustawa o drogach publicznych.

⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 ze zm., dalej ustawa Prawo budowlane.

⁵ Dz. U. Nr 67, poz. 583 - dalej rozporządzenie w sprawie trybu sporządzania informacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykonywanie działań planistycznych w zakresie rozwoju oraz finansowania budowy, przebudowy, remontu oraz utrzymania i ochrony drogowych obiektów mostowych i przepustów.

1.1. Zadania w zakresie utrzymania i zarządzania drogami gminnymi, prowadzenia ewidencji tych dróg, ewidencji obiektów mostowych, infrastruktury znajdującej się w pasach drogowych oraz przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, wykonywanie zadań z zakresu zarządzania drogami gminnymi, z wbudowanymi w ciąg tych dróg obiektami inżynierskimi należały do Referatu Inwestycji, Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej⁶.

W ramach Referatu, wykonywanie zadań z zakresu realizacji prawa o drogach na terenie Gminy należało do obowiązków służbowych inspektora ds. dróg, komunikacji i energetyki. Nadzór nad Referatem pełnił Zastępca Wójta Gminy, do którego obowiązków należały sprawy gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacja ruchu drogowego.

W okresie objętym kontrolą Wójt zarządził 574,15 km dróg, z których 37,75 km stanowiły drogi gminne. Na terenie Gminy znajdowało się 10 mostów, zlokalizowanych w ciągu dróg zaliczonych do kategorii dróg wewnętrznych w rozumieniu art. 8 ust. 1 uodp i 89 przepustów na ciekach podstawowych⁷; brak było wiaduktów, estakad, promów i tuneli. Nie było mostów zlokalizowanych w ciągu dróg zaliczanych do kategorii dróg gminnych w rozumieniu art. 2 i art. 7 ust. 1 uodp. Stan ten nie uległ zmianie do zakończenia w Urzędzie czynności kontrolnych (15.05.2015 r.)

(dowód: akta kontroli str. 39 – 143, 144 – 145, 271 – 283, 332 – 335)

1.2. Gmina nie posiadała opracowanego projektu planu rozwoju sieci drogowej obejmującego lata 2014 - 2015, określonego w art. 20 pkt 1 u.o.d.p. Urząd posiadał dokument z 13 czerwca 2003 r., sporządzony przez Przedsiębiorstwo projektowo - wykonawcze (...), określający plany w zakresie modernizacji i remontów istniejących dróg gminnych pn. „Program odbudowy dróg gminnych w gminie Darłowo”, który zawierał: ogólną charakterystykę istniejącego stanu technicznego dróg zarządzanych przez Wójta, charakterystykę przyjętych rozwiązań projektowych dotyczących modernizacji i remontów dróg oraz zestawienie kosztów przebudowy dróg gminnych. Nie obejmował on modernizacji i remontów drogowych obiektów inżynierskich. W Programie nie określono okresu jego obowiązywania. Program ten nie był weryfikowany i przekazywany w trybie art. 35 ust. 1 u.o.d.p. organom właściwym w sprawie sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 186 – 270, 309 – 310)

1.3. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie opracowano projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony drogowych obiektów inżynierskich.

(dowód: akta kontroli str. 309 - 310)

W budżecie Gminy na lata 2013 - 2015 (I półrocze) planowane były i wykorzystane zostały środki finansowe na budowę, przebudowę, remonty i utrzymanie dróg gminnych i przepustów (rozd. 60016 klasyfikacji budżetowej). Wysokość tych środków wyniosła w 2013 r. - 1.484.858 zł., w 2014 r. - 2.217.147 zł i w 2015 r. (I półrocze) – 197.922 zł,

⁶ Zgodnie z Regulaminami organizacyjnymi Urzędu, wprowadzonymi do stosowania 10 kwietnia 2014 r. i 27 stycznia 2015 r. – dalej Referat.

⁷ Informacja o liczbie przepustów uzyskana z Zachodniopomorskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie - w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23.12.1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.).

z tego na remonty dróg odpowiednio: 1.454 805 zł., 2.092.147 zł. i 195.185 zł oraz na remonty przepustów: w 2013 r. - 30.053 zł i 75.000 zł w 2014 r. Środki finansowe wydatkowano na przebudowę dróg gminnych i modernizację dróg dojazdowych do gospodarstw i pól uprawnych, w tym sfinansowano koszt opracowania dokumentacji projektowo – kosztorysowych oraz zakup i transport materiałów budowlanych. Gmina nie korzystała ze środków finansowych pochodzących z dotacji na gminne obiekty mostowe i przepusty.

(dowód: akta kontroli str. 146, 147 - 185, 321)

Uwagi dotyczące badanej działalności

W okresie objętym kontrolą, Wójt Gminy, jako zarządca publicznych dróg gminnych nie zapewnił opracowania:

- projektu planu rozwoju sieci drogowej, do czego był zobowiązany przepisami art. 20 pkt 1 u.o.d.p.

(dowód: akta kontroli str. 186 – 270)

Wójt Gminy wyjaśnił: „*Gmina Wiejska Darłowo, jak większość gmin o podobnym charakterze zarządza drogami,(...) które tylko w niewielkim stopniu są drogami publicznymi, dla których ma zastosowanie ustawa o drogach publicznych. Drogi te często mają znaczenie marginalne dla ruchu publicznego. Większość dróg stanowią drogi wewnętrzne,(...) które stanowią dojazd do pól. I to te drogi wzbudzają największe zainteresowanie mieszkańców, głównie rolników co do ich utrzymania. Jednakże dla tych dróg nie ma zastosowania art. 20 ustawy o drogach publicznych. Co do zasady przy zamierzeniach inwestycyjnych, remontowych dróg gminnych nie wyodrębniamy podziału na drogi gminne publiczne i drogi gminne wewnętrzne.*”

W ocenie Wójta Gminy „(...) literalne brzmienie zapisu art. 20 ustawy o drogach publicznych wskazuje tylko w kogo kompetencji jest opracowywanie projektów planów rozwoju sieci drogowej (...). Nie wynika z niego obowiązek posiadania takich dokumentów.”

(dowód: akta kontroli str. 310)

- projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z przepisu art. 20 pkt 2 u.o.d.p.

Wójt Gminy w sprawie przyczyn nieopracowania planu finansowania oraz wobec jego braku, sposobu określania kierunków rozwoju i utrzymania sieci drogowej i drogowych obiektów inżynierskich oraz potrzeb (planów) rzeczowych i finansowych w tym zakresie wyjaśnił, że: „(...) Wielkość środków finansowych przeznaczanych każdego roku na drogi gminne jest wypadkową zgłaszanych wniosków do projektu budżetu przez sołtysów, radnych, a możliwościami budżetu. Każdego roku w okresie wczesnowiosennym komisja Rady Gminy z udziałem sołtysów i pracowników gminy dokonuje przeglądu stanu dróg gminnych. Konsekwencją tego jest ustalenie hierarchii potrzeb remontowych w danym roku. Bieżące reagowanie na konieczność remontu, czy inwestycji w zakresie utrzymania dróg gminnych i obiektów inżynierskich są (...) wystarczające. W przypadku realizacji konkretnego zadania inwestycyjnego, którego okres realizacji wynosiłby ponad jeden rok zadanie to jest wprowadzane do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego. (...)brak planu rozwoju sieci dróg gminnych jak również planów finansowych, w jakikolwiek sposób nie wpłynął i nie wpływa na stan bezpieczeństwa użytkowników. Dalej idąc, należy poddać w wątpliwość potrzebę jego tworzenia dla tak znikomej ilości dróg publicznych zarządzanych przez gminę.

(dowód: akta kontroli str. 310)

Zgodnie z art. 20 pkt 2. u.o.d.p., do zarządcy drogi należy opracowywanie projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich.

W myśl art. 8 ust. 1 u.o.d.p., drogi niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg są drogami wewnętrznymi. Przepisy art. 8 ust. 2 i 3 stanowią, że budowa, przebudowa, remont, utrzymanie, ochrona i oznakowanie

dróg wewnętrznych oraz zarządzanie nimi i finansowanie należy do zarządcy terenu, na którym jest zlokalizowana droga, a w przypadku jego braku - do właściciela terenu.

Uwzględniając niski udział dróg gminnych (37,75 km) w ogólnej długości zarządzanych dróg (574,15 km), co stanowi 6,6%, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od sformułowania oceny w zbadanym obszarze.

2. Wykonywanie zadań w zakresie prowadzenia wymaganej przepisami ewidencji kontrolowanych obiektów inżynierskich i sporządzania informacji ich dotyczących.

2.1. Urząd nie posiadał ewidencji dróg określonej w art. 20 pkt 9 u.o.d.p., która - zgodnie z wymogami § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji - powinna zawierać książkę drogi i dziennik objazdu.

(dowód: akta kontroli str. 144 – 145, 309 – 310)

2.2. W latach 2014 - 2015 (do zakończenia kontroli) nie wystąpiły przypadki ruchu pojazdów nienormatywnych na terenie Gminy przez obiekty mostowe. Wójt w kontrolowanym okresie nie rozpatrywał wniosków o wydanie zezwolenia na przejazdy nienormatywne.

W ww. okresie nie wystąpiły przypadki nałożenia kar pieniężnych w drodze decyzji administracyjnej za przejazd po drogach publicznych (oraz przez obiekty inżynierskie) pojazdów nienormatywnych bez zezwolenia lub niezgodnie z warunkami określonymi dla tego zezwolenia.

Wójt wyjaśnił, że ruch pojazdów nienormatywnych odbywał się podczas budowy siłowni wiatrowych po 4 odcinkach dróg gminnych o łącznej długości około 2,3 km. Gmina nie wydawała zezwoleń ponieważ ruch odbywał się po drogach GDDKiA i dlatego zezwolenie zostało wydane na przejazd po wszystkich drogach przez GDDKiA. W kontrolowanym okresie Gmina nie przeprowadzała kontroli transportu ponadgabarytowego i Urząd nie otrzymał informacji o przeprowadzaniu takich kontroli przez inne organy.

(dowód: akta kontroli str. 462 – 463, 465)

W informacji z dnia 5.05.2015 r. Komendant Wojewódzkiej Policji w Szczecinie podał, że w badanym okresie na terenie województwa zachodniopomorskiego w Policji nie prowadzono postępowania administracyjnego dotyczącego kontroli pojazdów nienormatywnych, poruszających się bez wymaganego zezwolenia; na podstawie danych statystycznych nie można wyodrębnić przypadków nieprawidłowego wywiązywania się zarządców dróg z właściwego oznakowania obiektów mostowych.

(dowód: akta kontroli str. 470)

2.3 Gmina nie posiadała ewidencji obiektów mostowych (10) oraz przepustów (89) wbudowanych w ciągach dróg.

(dowód: akta kontroli str. 143 – 144)

2.4. Wójt Gminy, jako zarządca dróg i obiektów inżynierskich, w kontrolowanym okresie nie realizował w obowiązku wynikającego z przepisów § 1 i 2 rozporządzenia w sprawie trybu sporządzania informacji i nie przekazywał Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad informacji o sieci dróg publicznych i obiektów inżynierskich na terenie Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 143 – 144)

2.5. Referat, do którego zadań należało m.in. prowadzenie ksiąg technicznych, dokonywanie okresowych przeglądów technicznych obiektów komunalnych, utrzymanie i zarządzanie drogami gminnymi, prowadzenie ewidencji tych dróg, ewidencji obiektów mostowych oraz infrastruktury znajdującej się w pasach drogowych, dysponował 5 stanowiskami pracy. Funkcję kierownika Referatu sprawował zastępca Wójta.

W kontrolowanym okresie funkcję zastępcy Wójta i kierownika wymienionego Referatu wykonywały 3 osoby, w których zakresach obowiązków leżał nadzór nad zarządzaniem publicznymi drogami gminnymi i wbudowanymi w ich ciąg obiektami mostowymi i przepustami. Zagadnieniami dotyczącymi m.in. prowadzenia dokumentacji ewidencyjnej, przeprowadzania przeglądów okresowych, nadzorem nad prowadzonymi pracami remontowymi i modernizacyjnymi oraz sporządzaniem sprawozdań oraz wykonywaniem innych czynności wynikających z u.o.d.p. oraz ustawy Prawo budowlane i dotyczących dróg i obiektów inżynierskich wbudowanych w ich ciągi, zajmował się jeden pracownik na stanowisku specjalisty ds. dróg, komunikacji i energetyki. Posiadał przygotowanie zawodowe upoważniające do wykonywania samodzielnej funkcji kierownika budowy i robót w specjalności konstrukcyjno - inżynierskiej w zakresie dróg, typowych przepustów i mostów, a także oceniania i badania stanu technicznego w zakresie budowy melioracji wodnych i ujęć wody o powszechnie znanych rozwiązaniach konstrukcyjnych.

Zagadnienia związane z zarządzaniem obiektami mostowymi i przepustami wbudowanymi w ciągu dróg zostały ujęte w zakresach zadań pracowników oraz w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu (pkt. 1.1 niniejszego wystąpienia).

(dowód: akta kontroli str. 5 - 22, 25 - 37)

2.6. W zarządzie Wójta Gminy znajdowało się 10 mostów, 89 przepustów na ciekach podstawowych, w tym 15 przepustów o świetle otworu ≥ 150 cm; brak było wiaduktów, estakad, promów i tuneli. Powyższy stan nie uległ zmianie w badanym okresie i do czasu zakończenia czynności kontrolnych (15.05.2015 r.). W dokumentacji Urzędu brak informacji o dacie wybudowania tych obiektów.

W stanie awaryjnym był 1 obiekt mostowy w miejscowości Porzecze, na rzece Grabowej (km 6+890) w ciągu drogi wewnętrznej (ocena stanu technicznego „0”, wyłączony z eksploatacji), 3 obiekty były w stanie niepokojącym (ocena stanu technicznego „3”), a 4 obiekty mostowe w stanie zadowalającym (ocena stanu technicznego „4”).

(dowód: akta kontroli str. 39 – 142, 143 – 144, 446 – 454)

Obiekt mostowy (drewniany) w Porzeczcu został zamknięty dla ruchu od 2011 r. z powodu złego stanu filarów i fundamentów, dźwigarów głównych i nawierzchni jezdni. W protokole przeglądu rocznego z 2011 r. zapisano, że „most należy wyłączyć z eksploatacji, grozi zawaleniem”.

Według stanu na dzień 31.12.2014 r., z 10 obiektów mostowych, stan 1 oceniono jako awaryjny, 3 obiektów - jako niepokojący, a 6 obiektów mostowych - jako zadowalający. Oceny stanu technicznego dokonał w czerwcu 2011 r. pracownik Urzędu, posiadający przygotowanie zawodowe upoważniające do wykonywania samodzielnej funkcji kierownika budowy i robót w specjalności konstrukcyjno – inżynierskiej w zakresie dróg, typowych przepustów i mostów, a także oceniania i badania stanu technicznego.

(dowód: akta kontroli str. 39 – 142, 446 – 454)

W Urzędzie brak było danych dotyczących roku budowy przepustów. Nie przeprowadzono okresowych przeglądów oceny stanu technicznego przepustów. W Urzędzie prowadzona była ewidencja środków trwałych łącznie dla dróg i obiektów mostowych. W ewidencji księgowej Urzędu zaewidencjonowane były 3 mosty (z 10) będących w zarządzie Wójta. W ewidencji tej ujęto: most na rzece Grabowej (bez określenia umiejscowienia obiektu, w Jeżycach i Pęciszewku (oba obiekty również na rzece Grabowej)).

(dowód: akta kontroli str. 143 – 145, 290 – 307, 324 – 335)

Wartość początkowa obiektów mostowych (most na rzece Grabowej, w Jeżycach i Pęciszewku) wynosiła 290.655 zł, po umorzeniu 129.000 zł.

W raporcie stanu majątku trwałego, drogi zaewidencjonowane były w sposób opisowy, bez wskazania, nadanego drodze przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

(ZWZach.), numeru ewidencyjnego. W raporcie wykazano 11 dróg publicznych gminnych⁸. Wartość początkowa dróg⁹ wynosiła 10.399 434,09 zł, po umorzeniu 3.655 881 zł. Z analizy zapisów raportu środków trwałych i wykazu dróg gminnych z numerem ewidencyjnym nadanymi przez ZWZach. wynika, że do kartoteki wpisano drogi o numerach ewidencyjnych: 150003Z, 150004Z, 150005Z, 150006Z, 150008Z, 1500011Z, 1500013Z, 1500014Z, 150023Z, 150024Z i 150025Z, przy czym droga nr 150004Z została wpisana dwukrotnie: jako droga „Barzowice – Sulimice” i jako „droga w Sulimicach wieś”. W kartotece środków trwałych nie zaewidencjonowano 14 dróg publicznych gminnych¹⁰. Z będących w zarządzie Wójta 89 przepustów w ewidencji majątku trwałego nie ujęto żadnego.

(dowód: akta kontroli str. 290 – 308, 460 – 463)

Wójt wyjaśnił, że w ewidencji środków trwałych nie zaewidencjonowano wszystkich dróg, mostów i przepustów ponieważ: „(...) *Urzędowi nie dostarczono żadnych dokumentów upoważniających do ich zaewidencjonowania*”.

(dowód: akta kontroli str. 464 – 465)

Urząd Gminy w kontrolowanym okresie posiadał polisę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej związanej z prowadzeniem działalności i posiadaniem mienia. Rodzaj działalności, z którą związana jest ubezpieczona odpowiedzialność cywilna określona została jako „kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej z wyłączeniem odpowiedzialności cywilnej z tytułu zarządzania drogami.”

Suma ubezpieczenia w okresie ubezpieczenia ustalona została na kwotę 200 tys. zł.

Polisy ubezpieczeniowe zawarte zostały na 2014 r. i 2015 r. Składka ubezpieczenia OC wynosiła 18.791 zł. Obiekty mostowe i przepusty nie zostały objęte ubezpieczeniem od ognia i innych zdarzeń losowych.

(dowód: akta kontroli str. 311 – 320)

Z ogólnej liczby 10 obiektów mostowych, znajdujących się na zarządzanych przez Wójta drogach, 9 mostów (nawierzchnia gruntowa) znajdowało się w ciągach dróg stanowiących dojazdy do pól i 1 w ciągu drogi wewnętrznej w miejscowości Bukowo (nawierzchnia asfaltowa).

(dowód: akta kontroli str. 455)

Wszystkie obiekty mostowe były nienormatywne ze względu na nośność. Wobec braku dokumentacji projektowej dróg i mostów oraz książek obiektów mostowych, brak było możliwości ustalenia, czy zachowano normatywy dot. szerokości jezdni. Informacje o ograniczeniu w terenie ze względu na nośność miały 3 obiekty mostowe w m. Jerzyce (15 t), Stary Jarosław (15 t) i Jerzyczki (10 t). Pozostałe 7 obiektów mostowych nie posiadało informacji o ograniczeniu.

(dowód: akta kontroli str. 455 – 458)

Z dostępnej w Urzędzie dokumentacji, dotyczącej drogowych obiektów inżynierskich wynika, że wykaz obiektów mostowych prowadzony był w formie tabelarycznej i zawierał dane dotyczące 10 obiektów mostowych zlokalizowanych w ciągach dróg gminnych (wewnętrznych), których zarządcą jest Wójt i zawierał dla każdego mostu informacje dotyczące: nazwy wody publicznej, rodzaju mostu (drewniany, stalowy, drewniano – stalowy, żelbetowy), lokalizacji (kilometrażu cieku wodnego), nazwy obrębu i numeru działki w ciągu dróg gminnych oraz podstawy lokalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 143)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

⁸ W rozumieniu art. 2 ustawy o drogach publicznych.

⁹ O nr ewidencyjnych 150003Z, 150004Z, 150005Z, 150006Z, 150008Z, 1500011Z, 1500013Z, 1500014Z, 150023Z, 150024Z 150025Z

¹⁰ O nr ewidencyjnych 150001Z i 150002Z, 150007Z, 150009Z i 150010Z 150012Z, 150015Z, 50016Z, 150017Z, 150018Z, 150019Z, 150020Z, 150021Z, 150022Z.

- 1) nieprowadzenie dla żadnego z 10 mostów na terenie Gminy książki obiektu budowlanego, co było niezgodne z art. 64 ust. 1 ustawy Prawo budowlane;
- 2) nieprowadzenie ewidencji przepustów oraz wykazu 15 przepustów o świetle otworu ≥ 150 cm znajdujących się na terenie Gminy;
- 3) nieprowadzenie ewidencji dróg, książek dróg i dziennika objazdów, określonych w art. 20 pkt 9 u.o.d.p. oraz § 9 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie numeracji i ewidencji.

(dowód: akta kontroli str. 39 – 142, 143, 271 – 289, 324 – 331, 332 – 335, 446 – 454)

Wójt wyjaśnił że: „(...) Urząd nie zaprowadził ewidencji zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury (...) z uwagi na znaczące środki finansowe, które należało by wydać na takie opracowanie. Koszt założenia ewidencji dla Gminy Darłowo waha się od 300 do 500 tysięcy zł. dla wszystkich dróg gminnych publicznych i wewnętrznych. W związku z powyższym odstąpiono od założenia ewidencji, (...) Przepusty nie zostały zaewidencjonowane ponieważ funkcjonują razem z drogami i nie dostarczono stosownych dokumentów pozwalających (...) wprowadzenie ich do ewidencji jako odrębne.(...)”

(dowód : akta kontroli str. 460 – 461, 464)

- 4) w okresie objętym kontrolą Urząd nie realizował obowiązku wynikającego z przepisu § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie trybu sporządzania informacji i nie przekazywał Generalnemu Dyrektorowi GDDKiA - w określonych terminach - informacji o sieci dróg publicznych i obiektów inżynierskich na terenie Gminy;
- 5) nierzetelnie prowadzona była ewidencja majątku trwałego Gminy, w której nie ujęto wszystkich składników majątkowych Gminy w module środków trwałych.

Wójt wyjaśnił, że „(...) Gmina nie wysyłała informacji do GDDKiA ponieważ nie posiadała ewidencji dróg. Informacje wysyła się na podstawie ewidencji.(...)”

(dowód: akta kontroli str. 460 – 465)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie

3. Działania prewencyjne w zakresie przeprowadzania okresowych kontroli obiektów mostowych i przepustów.

Opis stanu faktycznego

3.1. Według przepisu art. 62 ust. 1 ustawy Prawo budowlane, zarządca obiektu inżynierskiego w ciągu drogi poddaje je kontrolom okresowym: co najmniej raz w roku, celem sprawdzenia stanu technicznego elementów narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas użytkowania obiektu i okresowym (tzw. przegląd podstawowy) i co najmniej raz na 5 lat - polegającym na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania, jego estetyki i otoczenia (tzw. przegląd rozszerzony).

W kontrolowanym okresie 2014 - 2015 (I kwartał) 10 mostów będących w zarządzie Wójta nie zostało objętych okresowymi kontrolami, określonymi w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane.

W dokumentacji Urzędu znajdowały się przeprowadzone w czerwcu 2011 r. przeglądy okresowe 10 mostów przeprowadzone w trybie art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo budowlane (co najmniej raz w roku) przez pracownika Urzędu posiadającego przygotowanie zawodowe upoważniające do wykonywania samodzielnej funkcji kierownika budowy i robót w specjalności konstrukcyjno – inżynierskiej w zakresie dróg, typowych przepustów i mostów, a także oceniania i badania stanu technicznego. Nie przeprowadzono

kontroli okresowych stanu technicznego mostów w trybie art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane, tj. tzw. przeglądu rozszerzonego (raz na 5 lat).

Nie przeprowadzono kontroli okresowych przepustów o świetle otworu ≥ 150 cm (przeprowadzanych co najmniej raz w roku oraz raz na pięć lat zgodnie z w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane).

(dowód: akta kontroli str. 39 – 142, 446 – 454)

Z analizy dokumentacji z wykonanego w czerwcu 2011 r. przeglądu okresowego 10 obiektów mostowych zarządzanych przez Wójta - w trybie art. 62 ust. 1 ustawy Prawo budowlane wynika, że:

- stan zadawalający miało 6 obiektów (60%);
- stan niepokojący – skracający bezpieczną eksploatację miały 3 obiekty (30%)
- stan awaryjny – uległ zniszczeniu 1 obiekt (10%).

W protokołach sformułowano konieczność naprawy barier w 2 mostach, wymianę fragmentu nawierzchni – 1 most, zabezpieczenie przed korozją elementów 2 mostów, wyłączenie z eksploatacji i przeprowadzenie remontu kapitalnego – 1 most.

(dowód: akta kontroli str. 39 – 142, 446 – 454)

Na pytanie dotyczące przyjętego sposobu przeprowadzania ww. zadań, Wójt wyjaśnił, że: „(...)Procedury przeglądów mostów z chwilą zakończenia kontroli będą wykonywane zgodnie z prawem budowlanym z uwagi na ich położenie w ciągu dróg wewnętrznych. Natomiast w sprawie zaprowadzenia ewidencji dróg przystąpimy do rozpoznania ofert firm zewnętrznych na wykonanie ewidencji dla dróg publicznych i ewentualnie wewnętrznych. Znając wartość wykonania ewidencji będziemy starać się zaprowadzić częściowo, stopniowo dla poszczególnych dróg (...)”. Decyzje w sprawie realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych oraz remontów zarówno dróg gminnych jak i drogowych obiektów inżynierskich były podejmowane na bieżąco na etapie konstruowania budżetu na dany rok kalendarzowy. W przypadku realizacji danego zadania inwestycyjnego, którego okres realizacji wynosił ponad jeden rok, zadanie to było wprowadzane do wieloletniego programu inwestycyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 462, 464)

W trakcie kontroli NIK, pracownik Referatu, posiadający stosowne uprawnienia konstrukcyjno – budowlane, przeprowadził okresowe przeglądy obiektów mostowych zarządzanych przez Wójta.

(dowód: akta kontroli str. 337 – 401)

3.2 W związku z wykonywaniem robót na drogach i drogowych obiektach inżynierskich wydatkowano środki własne Gminy w wysokości:

- w 2013 r. – łącznie 1.484.858 zł., z tego: remonty dróg 1.454.805 zł. i remont przepustu 30.053 zł;
- w 2014 r. – łącznie 2.217.147 zł., z tego: remonty dróg 2.092.147 zł., budowa dróg 50.000 zł i remont przepustu 75.000 zł;
- w 2015 r. (16.04.) – łącznie 197.922 zł, w tym: remont dróg 195.185 zł.

Na remonty obiektów mostowych w kontrolowanym okresie Gmina nie wydatkowała środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 146 – 185)

Wójt wyjaśnił, że: w okresie od czerwca 2011 r. do marca 2015 r. na 1 moście wykonano nową nawierzchnię drewnianą i na taką nawierzchnię częściowo wymieniono na 2 mostach. W 2015 r. zaplanowano wymianę uszkodzonych elementów nawierzchni drewnianych na 2 mostach i naprawę uszkodzonej balustrady na 1 moście.

(dowód: akta kontroli str. 462,465)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1) nieprzeprowadzanie w badanym okresie kontroli okresowych rocznych i pięcioletnich drogowych obiektów inżynierskich¹¹, co stanowiło naruszenie przepisów art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane.

(dowód: akta kontroli str. 39 – 142, 446 – 454)

Wójt wyjaśnił, że: „(...) kontrolą okresową roczną i pięcioletnią nie zostały objęte mosty i przepusty z uwagi na ich ilość na terenie Gminy. Naprawa na mostach i przepustach odbywała się na bieżąco po stwierdzeniu usterki. Na mostach o nawierzchni drewnianej wymieniano nawierzchnie uszkodzone a przepusty wykonywano z rur PE-K2.(...)”

(dowód: akta kontroli str. 462, 464)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Wykonywanie prac związanych z utrzymaniem w należytym stanie technicznym obiektów mostowych, przepustów oraz urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń towarzyszących tym obiektom.

Opis stanu faktycznego

4.1. W toku kontroli przeprowadzono oględziny stanu technicznego 11 obiektów inżynierskich, tj. 10 mostów i 1 przepustu o średnicy otworu 160 cm.

(dowód: akta kontroli str. 143 - 144)

Oględziny 6 mostów i 1 przepustu¹² przeprowadzono przy udziale specjalisty w zakresie projektowania i budowy mostów, natomiast oględzin 4 mostów¹³ wykonał - na wniosek kontrolera - Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Sławnie (PINB).

Wszystkie poddane oględzinom mosty i przepust znajdowały się w ciągach dróg wewnętrznych w rozumieniu art. 8 ust. 1 u.o.d.p. W jednym przypadku, poddany oględzinom most (Bukowie Morskim na kanale Bagienica), znajdował się w ciągu drogi wewnętrznej o nawierzchni asfaltowej. Pozostałe obiekty poddane oględzinom, znajdowały się w ciągach dróg o nawierzchni gruntowej i stanowiły dojazdy do pól. Wszystkie obiekty mostowe były nienormatywne ze względu na nośność. Informacje o ograniczeniu w terenie ze względu na nośność miały 3 obiekty mostowe w m. Jerzyce, Stary Jarosław i Jerzyczki. Pozostałe 7 obiektów mostowych nie posiadało informacji o ograniczeniu¹⁴.

W wyniku oceny stanu technicznego¹⁵ obiektów mostowych i przepustu, poddanych oględzinom przy udziale specjalisty stwierdzono, że:

¹¹ W tym przepustów o świetle otworu ≥ 150 cm.

¹²

Lp.	Nazwa wody publicznej	Rodzaj budowli (mostu, przepustu)	Lokalizacja(km)	Nazwa obrębu	Nr działki ciekui ¹	Nr działek w ciągu dróg gm. (wł. Gmina Darłowo)
1.	Rzeka Moszczenica	Most żelbetowy	9+042	St. Jarosław	388	390/1, 393
2.	Rzeka Grabowa	Most żelbetowy	6+240	Porzecze	242/1	156, 261
3.	Rzeka Grabowa	Most stalowy	8+090	Porzecze	242/1	314, 315
4.	Kanał Bagienica	Most stalowo-drewniany	0+656	Bukowo Morskie	39	38, 41
5.	Kanał Bagienica	Most żelbetowy	5+980	Porzecze	309	312, 314
6.	Kanał Bagienica	Most stalowo - drewniany	8+456	Jeżyczki	353	344, 355
7.	Rzeka Krupianka	Przepust betonowy $\varnothing 1,6m L=8,00m$	1+404	Krupy		Dz. dr 218

¹³ 1) na rzece Grabowa, kilometraż rzeki 6+890 usytuowanego na terenie działki nr 242/1 obręb ewidencyjny Porzecze, Gmina Darłowo, 2) na rzece Grabowa, kilometraż rzeki 9+180 usytuowanego na terenie działki nr 109 obręb ewidencyjny Jeżyce, Gmina Darłowo, 3) na rzece Grabowa, kilometraż rzeki 7+440 usytuowanego na terenie działki nr 242/1 obręb ewidencyjny Porzecze, Gmina Darłowo, 4) na rzece Grabowa, kilometraż rzeki 10+160 usytuowanego na terenie działki nr 249/1 obręb ewidencyjny Jeżyczki, Gmina Darłowo,

¹⁴ Wobec braku dokumentacji projektowej poddanych oględzinom mostów oraz książek obiektów mostowych, brak było możliwości stwierdzenia, czy zachowano normatywy dot. szerokości jezdnii.

¹⁵ Skala ocen: „0” stan awaryjny – uległ zniszczeniu lub przestał istnieć, „1” stan przedawaryjny – wykazuje nieodwracalne uszkodzenia dyskwalifikujące przydatność użytkową, „2” niedostateczny – wykazuje uszkodzenia obniżające przydatność użytkową, ale możliwe do naprawy, „3” niepokojący – wskazuje uszkodzenia, których nienaprawienie spowoduje skrócenie okresu bezpiecznej eksploatacji, „4” zadawalający – wskazuje zanieczyszczenia lub pierwsze objawy uszkodzeń pogarszających wygląd estetyczny, „5” odpowiedni – bez uszkodzeń i zanieczyszczeń możliwych do stwierdzenia podczas przeglądu.

- 1 most znajdował się w stanie przedawaryjnym – ocena 1 w m. Pęciszewko (Kępka),
- 5 obiektów mostowych i przepust było w stanie technicznym niedostatecznym, o obniżonej przydatności użytkowej ale uszkodzeniach możliwych do naprawy, w tym stan techniczny 3 obiektów mostowych i przepustu oceniono na ocenę 2 i 2 mostów na ocenę odpowiednio na 2,5 i 2,7.

Przydatność do użytkowania¹⁶ wszystkich 10 obiektów mostowych i przepustu została określona jako ograniczona w zakresie bezpieczeństwa ruchu publicznego. Poddane oględzinom obiekty otrzymały ocenę niedostateczną (wymagają one natychmiastowego przeprowadzenia prac interwencyjnych, wykonanie remontu lub przebudowy obiektu).

Aktualną nośność oceniono jako ograniczoną w przypadku 4 mostów i przepustu. Ocenę niedostateczną (0) otrzymały 2 mosty i przepust, dla których wymagane jest natychmiastowe przeprowadzenie prac interwencyjnych, wykonanie remontu lub przebudowy obiektu. Ograniczoną przydatność do użytkowania w zakresie nośności mają 2 mosty - ocena 2. W przypadku 2 mostów specjalista nie stwierdził ograniczenia i ocenił w tym zakresie obiekty na ocenę 5 (odpowiednia) i 2 (ograniczona).

(dowód: akta kontroli str. 455 – 456, 410 – 445)

W przypadku 1 mostu stwierdzono stan techniczny przedawaryjny, wykazujący nieodwracalne uszkodzenia dyskwalifikujące przydatność użytkową. Dotyczyło to mostu na kanale Bagienica (kilometraż rzeki 8+456).

Najważniejsze stwierdzone uszkodzenia:

- podmyty przyczółek i ubytki betonu - uległ zniszczeniu - (ocena 1),
- nienormatywne balustrady, skorodowane i brak zabezpieczenia antykorozyjnego – stan techniczny niedostateczny obniżający przydatność użytkową, ale możliwy do naprawy (ocena 2),
- podmycie umocnień koryta w przestrzeni podmostowej, wegetacja roślin – stan techniczny niedostateczny, obniżający przydatność użytkową, ale możliwy do naprawy (ocena 2),
- korozja i brak zabezpieczenia antykorozyjnego konstrukcji dźwigarów głównych – stan niepokojący
- ubytki nasypów skarp z wegetacją roślin – stan niepokojący (ocena 3).

Ocena średnia obiektu - 2,33.

Ocena stanu technicznego całego mostu – 1 (stan przedawaryjny, wykazujący nieodwracalne uszkodzenia dyskwalifikujące przydatność użytkową).

(dowód: akta kontroli str. 337 – 401, 410 – 445, 455 – 459)

W 5 przypadkach stan techniczny mostów oceniono jako niedostateczny, z uszkodzeniami obniżającymi przydatność użytkową, ale możliwymi do naprawy, w tym stan techniczny 3 obiektów mostowych specjalista ocenił na ocenę 2, a w 2 przypadkach stan techniczny mostów ocenił na ocenę odpowiednio 2,5 i 2,7, tj.:

a) most na kanale Bagienica (kilometraż rzeki 0+656).

Najważniejsze stwierdzone uszkodzenia:

- nienormatywne i skorodowane balustrady w stanie technicznym przedawaryjnym, wykazującym nieodwracalne uszkodzenia powodujące nieprzydatność użytkową, ocena 1,
- nierówności nawierzchni z podkładów kolejowych na dojazdach w obrębie skrzydeł, nawierzchnia jezdni popękana,
- przyczółki z ubytkami spoin pomiędzy kamieniami,

ww. elementy w stanie technicznym niedostatecznym z uszkodzeniami obniżającymi przydatność użytkową możliwymi do naprawy - ocena 2;

¹⁶ Skala ocen: „0” niedostateczna - wymagają natychmiastowego przeprowadzenia prac interwencyjnych, wykonanie remontu lub przebudowy obiektu; „2” ograniczona - nie wymaga się natychmiastowych prac remontowych lub przebudowy; „5” odpowiednia – spełnia lub przewyższa wymagania użytkowników.

- konstrukcja drewnianego pomostu z wegetacją roślin, porost mchu i zanieczyszczenia,
 - na nasypach i skarpach wegetacja roślin, ubytki i osiadanie,
 - konstrukcja dźwigarów głównych z korozją i zanieczyszczeniami,
- ww. elementy w stanie technicznym niepokojącym z uszkodzeniami powodującymi w przypadku ich nienaprawienia skrócenie okresu bezpiecznej eksploatacji - ocena 3;
- koryto rzeki w przestrzeni podmostowej z wegetacją roślin w stanie zadowalającym, ocena 4.

Ocena średnia obiektu – 2,55.

Ocena stan technicznego całego mostu – 2 (stan niedostateczny, wykazujący uszkodzenia obniżające przydatność użytkową ale możliwe do naprawy).

(dowód: akta kontroli str. 455 – 459, 416 – 420)

b) most na kanale Bagienica (kilometraż rzeki 5+980):

- na dojazdach w obrębie skrzydeł zniszczona nawierzchnia betonowa w stanie technicznym przedawaryjnym, wykazującym nieodwracalne uszkodzenia powodujące nieprzydatność użytkową - ocena 1,
- nawierzchnia jezdni zniszczona i spękana,
- balustrady, bariery ochronne i osłony z silną korozją i deformacją, brak zabezpieczenia antykorozyjnego,
- belki podporęczowe, gzymsy z ubytkami betonu, korozją zbrojenia i betonu i porostem mchu,
- izolacja pomostu z wykwitami świadczącymi o zniszczeniu izolacji,
- konstrukcja pomostu z ubytkami betonu i korozją zbrojenia,

ww. elementy w stanie technicznym niedostatecznym z uszkodzeniami obniżającymi przydatność użytkową, możliwymi do naprawy - ocena 2;

- na przyczółkach korozja betonu,
- konstrukcja dźwigarów głównych z ubytkami betonu i korozją zbrojenia;

ww. elementy w stanie technicznym niedostatecznym z uszkodzeniami z uszkodzeniami powodującymi w przypadku ich nienaprawienia skrócenie okresu bezpiecznej eksploatacji - ocena 3;

Ocena średnia obiektu – 2,30.

Ocena stan technicznego całego mostu – 2 (stan niedostateczny, wykazujący uszkodzenia obniżające przydatność użytkową ale możliwe do naprawy).

(dowód: akta kontroli str. 456 – 457, 421 – 425)

c) most na rzece Moszczenica (kilometraż rzeki 9+042):

- balustrady nienormatywne w stanie technicznym przedawaryjnym z powodu silnej korozji, deformacji i przemieszczenia, wykazujące nieodwracalne uszkodzenia powodujące nieprzydatność użytkową - ocena 1,
- nawierzchnia jezdni zniszczona i spękana,
- belki podporęczowe i gzymsy z ubytkami betonu oraz korozją zbrojenia i betonu,
- konstrukcja pomostu z ubytkami betonu, korozją zbrojenia i wykwitami
- filary z ubytkami betonu i korozją zbrojenia

ww. elementy w stanie technicznym niedostatecznym z uszkodzeniami obniżającymi przydatność użytkową, możliwymi do naprawy - ocena 2;

- w przestrzeni podmostowej podmycie umocnień koryta i wegetacja roślin,

ww. elementy w stanie technicznym niedostatecznym z uszkodzeniami powodującymi w przypadku ich nienaprawienia skrócenie okresu bezpiecznej eksploatacji - ocena 3;

Ocena średnia obiektu - 2,14.

Ocena stan technicznego całego mostu – 2 (stan niedostateczny, wykazujący uszkodzenia obniżające przydatność użytkową ale możliwe do naprawy).

(dowód: akta kontroli str. 457, 426 – 430)

d) most na rzece Grabowa (kilometraż rzeki 6+240):

- nawierzchnia jezdni betonowa z ubytkami zniszczona i spękana,
 - filary z korozją i ubytkami betonu,
 - balustrady nienormatywne skorodowane bez zabezpieczenia antykorozyjnego,
 - belki podporęczowe z korozją biologiczną i porostem mchu,
 - izolacja pomostu zniszczona z przeciekami,
- ww. elementy w stanie technicznym niedostatecznym z uszkodzeniami obniżającymi przydatność użytkową, możliwymi do naprawy - ocena 2;
- nasypy i skarpy z ubytkami i osunięciem i wegetacją roślin,
 - dojazdy w obrębie skrzydeł z wegetacją roślin,
 - konstrukcja pomostu w stanie zadowalającym,
 - konstrukcje dźwigarów głównych z niewielkimi ubytkami betonu i korozją zbrojenia
 - przyczółki w stanie niepokojącym,
- ww. elementy w stanie technicznym niepokojącym z uszkodzeniami powodującymi w przypadku ich nienaprawienia skrócenie okresu bezpiecznej eksploatacji - ocena 3;
Ocena średnia obiektu – 2,64.
- Ocena stan technicznego całego mostu – 2,50 (stan niedostateczny, wykazujący uszkodzenia obniżające przydatność użytkową ale możliwe do naprawy).
(dowód: akta kontroli str. 431 – 435, 455 – 459)

- e) most na rzece Grabowa (kilometraż rzeki 8+890):
- na dojazdy w obrębie skrzydeł przemieszczone płyty Yombo,
 - nienormatywne balustrady z korozją i zniszczonym zabezpieczeniem antykorozyjnym,
 - konstrukcje oporowe, skrzydełka z ubytkami betonu z kamieni,
- ww. elementy w stanie technicznym niedostatecznym z uszkodzeniami obniżającymi przydatność użytkową, możliwymi do naprawy ocena 2;
- nasypy z osunięciami i ubytkami,
 - nawierzchnia jezdni zniszczona i spękana,
 - belki podporęczowe z korozją i zniszczonym zabezpieczeniem antykorozyjnym,
 - konstrukcja pomostu z korozją i zniszczonym zabezpieczeniem antykorozyjnym,
 - konstrukcja dźwigarów głównych z korozją i zniszczonym zabezpieczeniem antykorozyjnym,
 - w korycie rzeki przestrzeń podmostowa z ubytkami zabezpieczenia przed podmyciem,
- ww. elementy w stanie technicznym niepokojącym z uszkodzeniami powodującymi w przypadku ich nienaprawienia skrócenie okresu bezpiecznej eksploatacji - ocena 3;
Ocena średnia obiektu – 2,70.
- Ocena stan technicznego całego mostu – 2,70 (stan niedostateczny, wykazujący uszkodzenia obniżające przydatność użytkową ale możliwe do naprawy).
(dowód: akta kontroli str. 436 – 440, 455 – 459)

- Stan techniczny poddanego oględzinom przepustu oceniony został na ocenę niedostateczną (2):
- Przepust żelbetowy o świetle otworu 1,6 m, długości 8,00 m, kilometraż rzeki 1+404, w ciągu drogi wewnętrznej,
- brak barier ochronnych, uległy zniszczeniu, przestały istnieć 0;
 - nawierzchnia drogi gruntowa skoleinowana z ubytkami gruntu i wyrwą spowodowaną wymyciem,
 - elementy rurowe rozsunięte kręgi z ubytkami betonu i korozją zbrojenia,
 - głowica wylotowa z ubytkami betonu i spękaniem oraz korozją biologiczną,
- ww. elementy w stanie technicznym niedostatecznym z uszkodzeniami obniżającymi przydatność użytkową, możliwymi do naprawy - ocena 2;
- nasypy i skarpy z ubytkami gruntu,
 - głowica wlotowa spękana z ubytkami betonu,
 - koryto ciekłu na wylocie zarośnięte,

ww. elementy w stanie technicznym niepokojącym, z uszkodzeniami powodującymi w przypadku ich nienaprawienia, skrócenie okresu bezpiecznej eksploatacji - ocena 3; Ocena średnia obiektu – 2,14.

Ocena stan technicznego całego mostu – 2,00 (stan niedostateczny, wykazujący uszkodzenia obniżające przydatność użytkową ale możliwe do naprawy).

(dowód: akta kontroli str. 441 – 445, 459)

W wyniku oględzin, przeprowadzonych przez kontrolera z udziałem PINB, stwierdzono:

1) most na rzece Grabowa (6+890) w Porzeczu:

most w nieodpowiednim stanie technicznym. Konstrukcja mostu utraciła stateczność. Duże ubytki drewna w nawierzchni. Drewno zumszałe. Most może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi. Obiekt w dniu kontroli nie był użytkowany, był zabezpieczony przed wejściem osób trzecich. Był oznakowany tablicami ostrzegawczymi o zakazie wstępu. Most nie nadawał się do eksploatacji. Brak książki obiektu. Stan awaryjny.

Za niespełnienie obowiązku przesłania protokołu, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy Prawo budowlane, PINB ukarał mandatem karnym specjalistę ds. dróg i komunikacji UG w Darłowie (art. 93 pkt 9a ustawy Prawo budowlane).

PINB w sprawie nieodpowiedniego stanu technicznego mostu wszczął postępowanie administracyjne, rozprawa została wyznaczona na 27.05.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 337 – 353, 455 – 459)

2) most na rzece Grabowa (10+160) w Jeżyczkach:

most w odpowiednim stanie technicznym. Nadawał się do eksploatacji. Stwierdzono uszkodzenie balustrady mostu. Korozja balustrady, brak książki obiektu, PINB nałożył obowiązek przedłożenia jej do dnia 1 czerwca 2015 r. W wyniku kontroli, PINB w dniu 18.05.2015 r. wydał decyzję administracyjną¹⁷, nakazującą właścicielowi mostu, tj. Gminie Darłowo wykonanie robót budowlanych związanych z remontem poręczy mostu - w terminie do dnia 31 sierpnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 354 – 372, 455 – 459)

3) most na rzece Grabowa (9+180) w Jeżycach:

most w stanie technicznym odpowiednim. Nie stwierdzono usterek. Brak książki obiektu. Brak oznakowania tonażowego.

(dowód: akta kontroli str. 373 – 387, 455 – 459)

4) most na rzece Grabowa (7+440) w Porzeczu:

most w odpowiednim stanie technicznym. Nie stwierdzono usterek technicznych. Brak książki obiektu. Balustrady nienormatywne, niezgodne z rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 388 – 401, 455 – 459)

Wójt Gminy na pytanie, jakie działania zamierza podjąć w związku ze stwierdzonymi stanem technicznym obiektów mostowych i przepustu wyjaśnił, że: „*Remonty przedmiotowych mostów będą realizowane w miarę posiadanych środków finansowych oraz możliwości pozyskania dodatkowych środków zewnętrznych na ten cel*”.

(dowód: akta kontroli str. 466 – 467)

4.2. Na 10 obiektów mostowych i 1 przepustu objętych oględzinami, w 1 przypadku, w wyniku przeprowadzonego w 2011 r. przeglądu okresowego, sformułowany został wniosek organizacyjny o wprowadzeniu całkowitego zamknięcia mostu dla ruchu, z uwagi na stan techniczny obiektu wskazany jako niedostateczny oraz dokonanie rozbiórki elementów drewnianych, nawierzchni mostu i części pali.

¹⁷ PINB 5162.13.01.2015.KR.

¹⁸ Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30.05.2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dz. U. z 2000 r. Nr 63 poz. 735).

Most na rzece Grabowa (6+890) w Porzeczu, po przeglądzie przeprowadzonym w czerwcu 2011 r., został wyłączony z eksploatacji. Dla zabezpieczenia mostu przed wejściem, most został otaśmowany i postawiono tablice informacyjną o zakazie wstępu na obiekt. Do czasu zakończenia kontroli (15.05.2015 r.) nie dokonano jego rozbiórki. W sprawie stanu technicznego mostu, PINB w Sławnie wszczął postępowanie administracyjne. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych nie zapadła decyzja w sprawie nieodpowiedniego stanu technicznego obiektu mostowego.

(dowód: akta kontroli str. 446 – 454)

4.3. W wyniku przeprowadzanych w dniu 11.06.2011 r. przeglądów technicznych obiektów mostowych, nie zostały sformułowane wnioski o wprowadzeniu zmiany w organizacji ruchu na eksploatowanych drogach.

(dowód: akta kontroli str. 39 – 142, 446 – 454)

W trakcie przeprowadzanych w toku kontroli oględzin mostu na rzece Moszczenica w ciągu drogi wewnętrznej w miejscowości Stary Jarosław, m.in. na podstawie przedłożonego kontrolerowi oświadczenia przez K. O. stwierdzono, że most o nośności 10 ton był eksploatowany przez pojazdy rolnicze i ciągniki siodłowe z naczepami o masie całkowitej przekraczającej 40 ton, tj. przewyższającej dopuszczalną nośność mostu.

(dowód: akta kontroli str. 468 – 469)

Komendant Straży Gminnej w Darłowie w sprawie przeprowadzanych kontroli zakresu stanu technicznego dróg i pojazdów poruszających się na drogach na terenie gminy przez Straż Gminną Darłowo w latach 2013-2015 wyjaśnił, że Straż nie przeprowadzała kontroli w latach 2013-2015 w ww. zakresie ze względu na istniejący stosowny Referat dróg i komunikacji Urzędzie Gminy Darłowo, do którego obowiązków i kompetencji należało wykonanie w/w kontroli. Straż Gminna wykonuje tego typu działania jedynie na zgłoszenia mieszkańców, a także potrzebę współpracy z ww. referatem. Ponadto w swoich działaniach Straż Gminna odnotowała w dniu 9 grudnia 2013 r. interwencję zgłoszoną przez mieszkańca Gminy Darłowo w miejscowości Zielnowo dotyczącą złego stanu technicznego drogi w obrębie posesji nr 8. Podczas prowadzonych czynności służbowych ustalono, że zarządcą drogi jest Gmina Darłowo, a po wykonaniu stosownych dokumentacji w tym dokumentacji fotograficznej, a także notatki urzędowej sprawę przekazano do pracownika Urzędu Gminy oraz Wójta Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 471)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W trakcie oględzin stanu technicznego obiektów mostowych ustalono:

1) most na rzece Grabowa (6+890) w Porzeczu w nieodpowiednim stanie technicznym. Konstrukcja mostu utraciła stateczność, może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi, nie nadawał się do eksploatacji. Brak książki obiektu. Stan awaryjny.

Za niespełnienie obowiązku przesłania protokołu, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy Prawo budowlane, PINB ukarał mandatem karnym specjalistę ds. dróg i komunikacji UG w Darłowie (art. 93 pkt 9a ustawy Prawo budowlane). W sprawie nieodpowiedniego stanu technicznego mostu PINB wszczął postępowanie administracyjne.

(dowód: akta kontroli str. 337 – 353, 455 – 459)

2) most na rzece Grabowa (10+160) w Jeżyczkach - uszkodzenie i korozja balustrady mostu, brak książki obiektu. PINB nałożył obowiązek przedłożenia jej do dnia 1.06.2015 r. W wyniku kontroli, PINB w dniu 18.05.2015 r. wydał decyzję administracyjną, nakazującą właścicielowi mostu, tj. Gminie Darłowo wykonanie robót budowlanych związanych z remontem poręczy mostu - w terminie do dnia 31 sierpnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 354 – 372, 455 – 459)

Wójt Gminy wyjaśnił, że: „Remonty przedmiotowych mostów będą realizowane w miarę posiadanych środków finansowych oraz możliwości pozyskania dodatkowych środków zewnętrznych na ten cel”.
(dowód: akta kontroli str. 466 – 467)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie NIK, stan techniczny drogowych obiektów inżynierskich¹⁹ będących w zarządzie Wójta oraz długotrwałe nie obejmowanie ich pracami remontowymi, może mieć wpływ na obniżenie bezpieczeństwa użytkowników dróg.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie

IV. Wnioski.

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁰, wnosi o:

1. *Prowadzenie ewidencji (i jej aktualizację) w zakresie dotyczącym dróg publicznych, obiektów mostowych i przepustów w sposób określony w u.o.d.p. i rozporządzeniu w sprawie numeracji i ewidencji.*
2. *Prowadzenie kontroli okresowych stanu technicznego obiektów inżynierskich stosownie do wymogu art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane.*
3. *Przekazywanie corocznie informacji o sieci dróg Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad w zakresie ogólnej liczby km dróg i obiektów inżynierskich.*
4. *Ujęcie w ewidencji środków trwałych Urzędu wszystkich obiektów mostowych i przepustów będących w zarządzie Gminy.*

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia czerwca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Jarosław Tarasewicz
Starszy inspektor k.p.

¹⁹ 7 z 10 objętych oględzinami mostów uzyskało ocenę 2 lub niższą.
²⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

.....

.....